

GASO

BRAUC LĒTĀK UN ZAĻĀK AR CNG!

**Vēlies samazināt
transporta izmaksas,
kļūt videi draudzīgāks
un efektīvāks?**

**Tavam biznesam
palīdzēs CNG!**

CNG (compressed natural gas) ir saspiesta dabasgāze. No dabasgāzes, ko sadedzinām apkures katlā vai gāzes plītī, CNG atšķiras vien ar to, ka pirms izmantošanas – uzpildīšanas auto – tā tiek saspiesta līdz 1% no sākotnējā tilpuma un uzglabāta ļoti augstā spiedienā: 200–230 bāri.

Dabasgāzei un biometānam ilgtermiņā būs nozīmīga loma ne tikai Eiropas valstu privātajā, bet arī komunālajā, kravu un pasažieru transportā: īpaši pasažieru pārvadājumos un komunālo pakalpojumu sniegšanā pilsētās.

Alternatīvās degvielas izmantošanas veicināšanai arī Latvijā ir nepieciešama gan infrastruktūra, fiskālais un finanšu atbalsts, gan arī uzņēmumu un pašvaldību vēlme piedalīties transporta zaļināšanā.

Lai to nodrošinātu, ikvienam pašvaldību transporta uzņēmumam, uzņēmējam un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam būtu jāuzdod sev jautājums – vai vēlies samazināt transporta pakalpojumu izmaksas, kļūt videi draudzīgāks un efektīvāks?

Ja atbilde ir JĀ, tad šis materiāls palīdzēs atrast pamata informāciju par to, kā uzsākt ceļu pretī saspiebtās dabasgāzes (CNG) izmantošanai savā uzņēmumā!

B R A U C L Ē T Ā K U N Z A Ļ Ā K A R C N G !

CNG autobusi Portugāles galvaspilsētā Lisabonā

CNG autobusu uzpildes stacija Francijā

EIROPAS CNG AUTO TIRGUS AUG

Eiropā ar CNG darbināmo transporta līdzekļu skaits turpina augt. 2023. gadā pa ES ceļiem ar CNG darbināti brauca 1,7 miljons vieglo auto, 300 tūkstoši furgonu, 72 tūkstoši kravas automašīnu un 43 tūkstoši autobusu.

Eiropā no kopējā autotransporta vienību skaita tas sastādīja:

- autobusi – 4,1%
- kravas auto – 0,8%
- pasažieru auto – 0,6%
- furgoni – 0,6%.

CNG AUTOMAŠĪNU RAŽOTĀJI

CNG pasažieru auto ražotāji

Škoda www.skoda-storyboard.com

Volkswagen www.volkswagen-newsroom.com

Seat www.seat.com

Audi www.audi.lv

HYUNDAI www.hanshyundai.com

MARUTI SUZUKI www.marutisuzuki.com

FORD www.ford.lv

TATA www.cars.tatamotors.com

CNG kravas automašīnu, furgonu un autobusu ražotāji

Scania www.scania.com

MAN www.man.eu

Iveco www.iveco.com

Volvo www.volvotrucks.lv

Mercedes-Benz www.mercedes-benz.com

Pasaulē ir aptuveni 15 miljoni, Eiropā – vairāk nekā 2 miljoni automašīnu, kas izmanto CNG kā degvielu. Līderis CNG attīstībā Eiropā ir Itālija. Šeit ir ap 1600 CNG uzpildes staciju, ko izmanto 900 tūkstoši CNG auto. Šī degviela ir populāra arī Vācijā un Francijā, kur arvien vairāk auto uzpildē izmanto biometānu – metāna atjaunojamo analogu.

B R A U C L Ē T Ā K U N Z A Ļ Ā K A R C N G !

busphoto.eu

Eiropā dabasgāzes un biometāna uzpildes infrastruktūra tiek attīstīta paralēli, jo biometāns dod iespēju būtiski zaļināt dabasgāzes piegādes un izmantošanu, neveicot fundamentālus uzlabojumus nedz dabasgāzes pārvades, nedz sadales jomā.

Biometāns, tāpat kā dabasgāze, ir ērti un viegli uzglabājama degviela, ko var izmantot visur, kur pieejami dabasgāzes tīkli. Bez tam biometāns var kalpot kā tiešs dabasgāzes aizstājējs un tātad – kā resurss siltuma un elektroenerģijas ražošanai un transportam. Tāpat kā dabasgāzei, biometānam metāna saturs parasti pārsniedz 96%.

Arī dabasgāzes un biometāna uzpildes staciju tīkls turpina attīstīties, un šo staciju skaits Eiropā 2024. gadā jau pārsniedzis 4000.

CNG transports ir universāls – to var lietot gan pilsētu, gan starppilsētu satiksmē, būtiski mazinot vides piesārņojumu, trokšņa līmeni un ļaujot dažādēt alternatīvo degvielu izmantošanas portfeli!

LIETUVA UN IGAUNIJA – PAR CNG!

Kaimiņos – Lietuvā un Igaunijā – CNG jau kļūvis par atzītu un iecienītu degvielas veidu kā pasažieru, tā komerciālajos un sabiedriskajos pārvadājumos. 2024. gadā Lietuvā darbojās 10, bet Igaunijā – 30 publiskās CNG uzpildes stacijas.

busphoto.eu

Zīmīgi, ka Igaunijas pilsētu un starppilsētu autobusu satiksmi nodrošina 600 gāzes autobusi. Tallinas mērķis – no 2025.gada visus pilsētas CNG autobusus uzpildīt ar Igaunijā ražoto biometānu. Šo zaļo enerģiju tur ražo no lopu mēsliem, attīrīšanas iekārtu un citiem bioatkritumiem. Turklāt Igaunijā ir reģistrēti 100 kravas auto ar CNG dzinējiem.

B R A U C L Ē T Ā K U N Z A Ļ Ā K A R C N G !

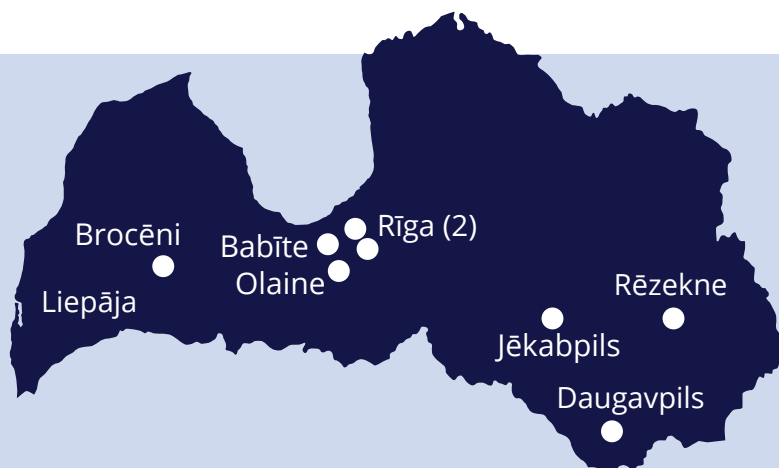
db.lv

LATVIJĀ AUTOBRAUCĒJUS GAIDA JAU DEVIŅAS PUBLISKĀS CNG UZPILDES STACIJAS

Saskaņā ar ES likumdošanas prasībām 2025. gadā CNG uzpildes stacijām uz lielajām maģistrālēm jāatrodas ik pēc 150 km, kas nozīmē, ka Latvijā šādas stacijas nepieciešams uzbūvēt vismaz lielākajās pilsētās, kurās pieejama dabasgāze.

2024. gadā Latvijā darbojas jau deviņas kompānijai "Virši-A" piederošas publiskās CNG uzpildes stacijas:

- Jēkabpilī,
- Rīgā (2),
- Babītē,
- Rēzeknē,
- Olainē,
- Brocēnos,
- Liepājā,
- Daugavpilī.

db.lv

BRAUC LĒTĀK UN ZAĻĀK AR CNG!

SABIEDRISKĀ, MUNICIPALĀ UN KOMUNĀLĀ TRANSPORTA GAZIFIKĀCIJA - TAS IR IZDEVĪGI!

Sabiedriskā, municipālā un komunālā transporta gazifikācijas plusi ir nenoliedzami, jo īpaši pilsētās un citās apdzīvotās vietās.

Pašvaldību uzņēmumiem un pakalpojumu sniedzējiem ar CNG automašīnām aprīkots autoparks sniedz ievērojamas priekšrocības:

- mazākas siltumnīcefektu izraisošo gāzu un cieto daļiņu emisijas

- klusāku ekspluatāciju (īpaši svarīgi pilsētu dzīvojamos rajonos)

- lētāku ekspluatāciju

- zemākas degvielas izmaksas

Svarīgs ieguvums uzņēmumiem, pārejot uz CNG izmantošanu transportā, ir tas, ka šo degvielu nevar nozagt. Pētījumi rada, ka līdz 30% dīzeļdegvielas valsts/pašvaldības autoparkos tiek izzagti. Ar CNG tas nav iespējams.

Savu transportlīdzekļu klāsta papildināšanu ar CNG auto būtu īpaši lietderīgi izvērtēt:

- komunālajiem dienestiem (atkritumu apsaimniekotājiem, ielu apkopes veicējiem, citu komunālo pakalpojumu sniedzējiem),

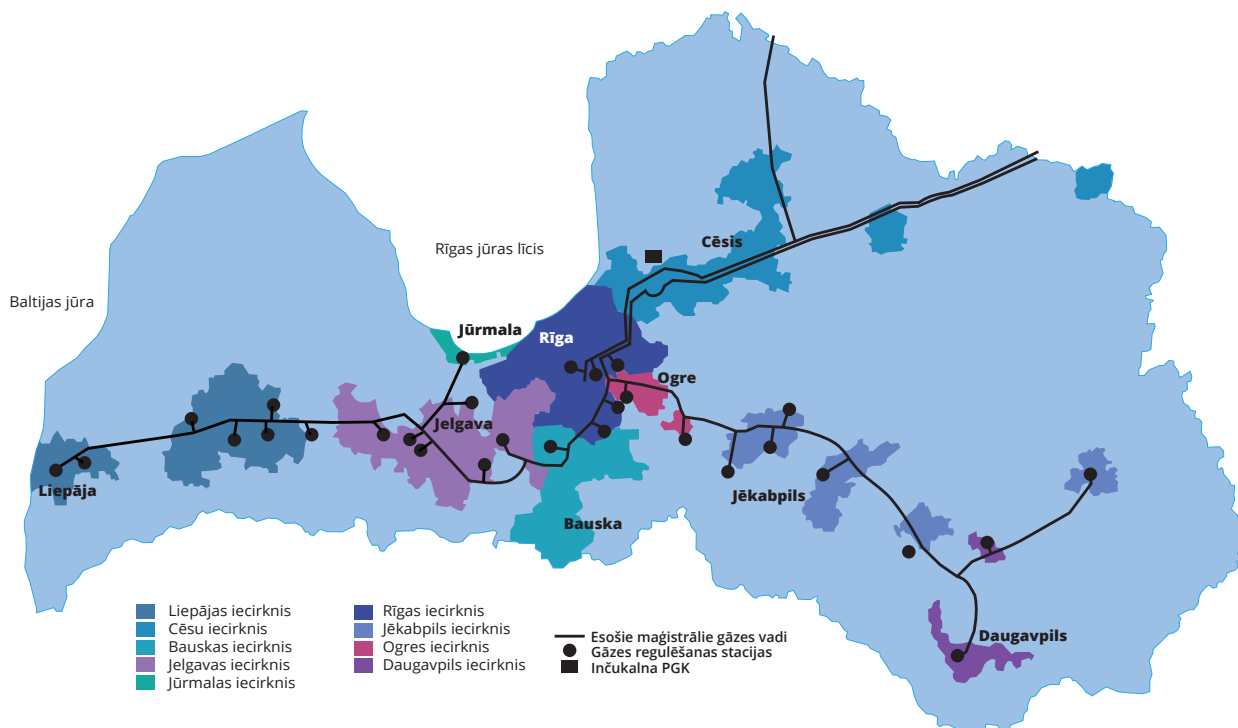
- sabiedriskā transporta uzņēmumiem (iegādājoties CNG autobusus),

- uzņēmējiem un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, kas izmanto nelielas tonnāžas kravas automobiļus.

B R A U C L Ē T Ā K U N Z A Ļ Ā K A R C N G !

SADALES SISTĒMAS IECIRKŅU DARBĪBAS ZONAS

CNG UZPILDES IESPĒJAS IR DAUDZVEIDĪGAS – IZVĒLIES PIEMĒROTĀKO!

CNG iekārtas ir iespējams uzstādīt visur Latvijā, kur ir izbūvēts dabasgāzes apgādes tīkls.

Lai CNG būtu izmantojama Latvijas gazificētajos rajonos, tur nepieciešams izveidot:

- publiskās CNG uzpildes stacijas,
- slēgtās CNG uzpildes stacijas (piemēram, viena uzņēmuma transporta uzpildei),
- individuālās dabasgāzes kompresijas iekārtas.

Individuālās dabasgāzes kompresijas iekārtas var atrasties dažādās teritorijās:

privātmāju

tirdzniecības un
biznesa centru

uzņēmumu

Uzstādīt individuālās dabasgāzes kompresijas iekārtas ir vienkārši, jo tās var pievienot pat pie standarta māsaimniecību dabasgāzes ievadiem.

B R A U C L Ē T Ā K U N Z A Ļ Ā K A R C N G !

Piemēram, nelielam CNG patēriņam var apsvērt CNG individuālās iekārtas Motor Jikov uzstādīšanu. Šīs iekārtas derēs visām mājstāvējošām un komercobjektiem, kuros ir dabasgāzes pieslēgumi, jo tās ieejas spiediens ir ļoti plašā amplitūdā, līdz ar to nav nepieciešams papildus uzstādīt spiediena regulatorus.

CNG STACIJU RAŽOTĀJI

SCHWELM	www.schwelm-at.de
SCHANDL	www.schandl.de
CODEX	www.codex-cng.com
NARDI	www.nardicompressori.com
HYGEN	www.hygengroup.com
MOTOR JIKOV	www.jikovcng.com

PAŠIEM SAVS CNG UZPILDES PUNKTS UZŅĒMUMA VAI BIZNESA CENTRA TERITORIJĀ? JĀ, LŪDZU!

Latvijā pieejamas gan lēnās, gan ātrās CNG uzpildes iekārtas. Abu tipu CNG uzpilde Latvijā jau ir aprobēta: viena no lēnās CNG uzpildes iekārtām pieejama slēgta tipa uzpildes stacijā A. Briāna ielā 6 (AS "Latvijas Gāze" teritorijā), bet ātrās uzpildes iekārta – Vagonu ielā 20 (GASO teritorijā).

- Lēnās CNG uzpildes gadījumā uzpildes ātrums ir atkarīgs no uzstādītās iekārtas ražības un aprīkojuma. Ja CNG iekārtas ražība ir 20m³/h, vienas vieglās automašīnas uzpilde ilgst no 1 stundas līdz 1 stundai un 28 minūtēm, bet kravas mikroautobusa uzpilde – 2 stundas un 30 minūtes. Savukārt satiksmes autobusa uzpildei nepieciešamas apmēram 5 stundas.

Pieslēdzot CNG automašīnu pie lēnās uzpildes iekārtas, CNG uzpilde notiks automātiski un stacija strādās līdz automašīnas pilnai uzpildei. Lēno uzpildi var uzsākt un droši lietot pat nakts laikā, jo pēc automašīnas tvertnes uzpildīšanas CNG stacija automātiski pārtrauks darbu.

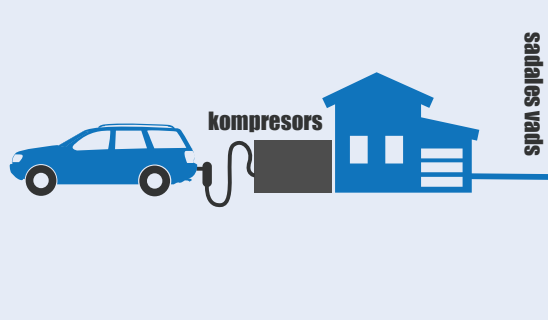
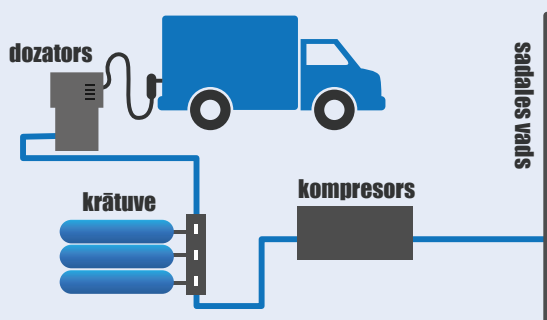

Vagonu ielā 20 izvietotās CNG uzpildes iekārtas

ĀTRĀ UZPILDE

LĒNĀ UZPILDE

- Ja CNG uzpildes iekārta ir aprīkota ar augstā spiediena gāzes balonu kaseti (12 baloni pa 80 litriem katrs), tad šāda ātrās uzpildes sistēma spēj uzpildīt vienu satiksmes autobusu vai divas vieglās automašīnas 4-10 minūtēs, jo CNG padevei ir sagatavota jau iepriekš.

Ātrā CNG uzpilde ir tikpat ērta kā tradicionālo degvielu uzpilde!

Vidēji pasažieru auto uzpildei nepieciešami 14-18 kg jeb 20-26 m³, kravas mikroautobusu uzpildei – 36 kg jeb 50 m³, bet satiksmes autobusa uzpildei – 135 kg jeb 180 m³ dabasgāzes.

Pasažieru auto vidējais CNG patēriņš uz 100 km atkarībā no modeļa svārstās ap 3-6 kg, savukārt kravas mikroautobusiem – no 9-12kg.

CNG UZPILDES STACIJAS IZVEIDES ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS:

- CNG stacijas iegāde un uzstādīšana,
- dabasgāzes pieslēguma ierīkošana (topogrāfiskai plāns, pieslēguma projekts, pieslēguma izbūve),
- elektroenerģijas pieslēguma ierīkošana.

CNG UZPILDES STACIJAS UZTURĒŠANAS IZMAKSAS GALVENOKĀRT SASTĀDA:

- kompresora eļļas nomaiņa,
- filtru nomaiņa,
- plānveida tehniskā apkope.

KĀ RĪKOTIES, JA VĒLIES IZVEIDOT SLĒGTA TIPA CNG UZLĀDES PUNKTU?

Lai saņemtu tehniskos noteikumus individuālas CNG uzpildes iekārtas uzstādīšanai, lūdzu, sazinies ar GASO, [aizpildi elektronisko pieteikumu](#).

Pirms individuālas CNG uzpildes iekārtas uzstādīšanas jāņem vērā, ka:

- iekārta veido aizsargjoslu,
- iekārtu var uzstādīt uz valdījumā esošas zemes vai ar īpašnieka piekrišanu,
- jābūt atsevišķam skaitītājam uz degvielai patērēto dabasgāzi (lai nodrošinātu korektu akcīzes nodokļa piemērošanu).

CNG uzpildes iekārtas un to sistēmas uzstāda saskaņā ar ražotāja instrukcijām un atbilstoši būvniecības jomas normatīvo aktu prasībām.

CNG uzpildes iekārtu pieslēgšana dabasgāzes apgādes sistēmai un pieslēguma jaudas izmaiņas tiek veiktas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas kārtību.

Foto: L. Kalve

CNG SABIEDRISKAJĀ TRANSPORTĀ LATVIJĀ - JĒKABPILS UN DAUGAVPILS VEIKSMES STĀSTI

Jēkabpils 2019. gadā kļuva par pirmo pašvaldību Latvijā, kur pilsētas sabiedriskā transporta autobusu parks tika papildināts ar 7 moderniem CNG autobusiem. Tagad to ir jau 10.

- Projekts realizēts ar Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu 1,1 miljona eiro un "Jēkabpils autobusu parks" finansējumu 300 000 eiro apmērā.
- Arī Daugavpils pašvaldība izvēlējās par labu ekoloģiskam sabiedriskam transportam. Pilsētā kursē 45 CNG autobusi, kas samazina negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti pilsētā un nodrošina ekspluatācijas izmaksu ekonomiju ilgtermiņā.
- "Jēkabpils autobusu parks" CNG autobusi izmanto publisko CNG uzpildes infrastruktūru – uzpildes staciju, kas atrodas Jēkabpilī, Varoņu ielā 10.
- "Daugavpils satiksme" CNG autobusi tiek uzpildīti uzpildes punktā, kas atrodas pašā autobusu parka teritorijā.

VĒLIES IZMANTOT CNG SAVĀ UZŅĒMUMĀ? KONSULTĒJIES AR GASO TŪLĪT!

GASO speciālisti ir gatavi sniegt konsultācijas par:

- dabasgāzes sadales tīklu pieejamību,
- iespēju pieslēgt CNG uzpildes iekārtas,
- ekonomiskā izdevīguma aprēķinu veikšanu,
- atbilstoša CNG uzpildes stacijas tehniskā aprīkojuma izvēli.

GASO sertificētie un augsti profesionālie speciālisti var nodrošināt CNG iekārtu tehnisko uzturēšanu un apkalpošanu.

Kontakti saziņai atrodami [šeit](#).

JA VĒLIES UZZINĀT VAIRĀK PAR CNG LATVIJĀ UN EIROPĀ, IESKATIES:

- [Gas stations in Latvia | For individuals | Heather \(virsi.lv\)](#)
- <https://www.virsi.lv/lv/privatpersonam/degviela/cng>
- [Dabasgāzes mobilitāte Lietuvā](#)
- [CNG — Eesti Gaas](#)
- [ES CNG uzpildes staciju informācija](#)
- [CNG mobilitāte un uzpildes stacijas Vācijā](#)
- [Gasu pakalpojumi](#)

Dati aktualizēti 10.11.2024.

gaso.lv
info@gaso.lv

Kontaktu centrs:

67369938

Konsultācijas:

Romans.Lapins@gaso.lv